

CONSIDERATIEN

*S. J. Robbisch
's Gravenhage*

OVER

Het Placaat door de Gedeputeerde STAATEN
's Lands van UTRECHT.

*Den 3de October 1781. afgekondigt tegens
een*

B O E K J E

genaamd;

A A N

Het VOLK VAN NEDERLAND.

Medegedeeldt in een BRIEF aan een

EDEL MOG: HEER;

DOOR EEN

VREIJE NEDERLANDER.

Omnia jam (sunt) fieriquae posse negabam;
Ovid.

dat is.

'Er gebeuren (thans) ongeloofbaare dingen.

Te bekomen in de Provincie van
UTRECHT en elders.

Obsequium amicos, Veritas odium parit.
dat is.

De Gedienstigheid baart Vrienden, de waarheid-baat.

T H E O K R Y T.

Waar is de dankbaarheid te vinden,
Voedt **WOLVEN** op, voedt **HONDEN** op;
Op dat ze U fel verslinden.

Uit het Bericht, voor VONDEL's Palamedes.

Eedel Moogend Heer!

Niemand, die wel denkt, en die eenig gevoel van 't heil eener Burgerlyke Vryheid heeft, geloof ik, zal er gevonden worden, die niet de handelwyze en 't gedrag in deeze tyden ten hoogsten afkeurt, ja ik houde my verzekerd, dat de braafste Burgers en Ingezeeten en onzer eigen Provincie, die door geen zelfs belang of streelende gunste verbonden zyn, maar door eene waaragtige en onzydige zucht voor het Vaderland gedreeven worden, de haast en overyling in het neemen van prohibitive placaa ten uittersten zal moeten afkeuren.

Hoe zeer 'er niets treffelyker en teevens noodzaa kelyker in een gemeene best is, dan dat alles, wat schadelyk en nadeelig voor het zelve, en wel voor namentlyk voor de gemeene rust is, afgeweerd, en tegen gegaan worde, en zy, aan den welken, daartoe de magt door het Volk of hunne Burgery is toever trouwd, voor de waakzaamheid en iever, daarom trent de grootste lof en hoog achting verdienen, zo is het egter tevens niet minder billyk, dat tot het uitschryven van straffen, eerst de misdaden op eene overtuigende en klare wyze moeten blyken, en dat zy, wien tot de Strafvordering de magt verleend is, door

▲

door geene overhaasting , ten blyke eener naaiverige hoogagting , door byzondere inzigten en (na dat zy de straffe bepaald hebben) althans door geene ongelyke of onverschillige pitoeffening van dezelve gedreeven moeten worden , zo dat men ten hunnen opzigten voor waarheid zoude kunnen aanneemen het gemeene Spreekwoord , in de mond des Volks als bestorven. *De kleine dieven vangt men en de Grooten laat men loopen* , en dat zy hunne besluiten altoos meer door eene zichtbaare onpartydige en ernstige waare liefde en zorg voor het behoud van het Vaderland en den algemeene bloei van deszelys welvaart moeten doen sterken en bevestigen , en door die Edele en overreedende overtuiging , hunne Meedeburgers en Ingezeetenen ; die in een gemeene best . regeering , te zamen geneomen hunne aanstellers zyn , immers hunne medeleeden , die uit goede geneigdheid en Veronderstelling van meerdere kunde , hun het bestier der algemeene zaken overgelaaten hebben , aandryven en vermaanen den schadelyken en verkeerden yverzuchtigen medeburger uit hun midden op te Speuren , en aanden dag te brengen , en denzelven of te doen wyken , of de uitgeschreevene straffe te ondergaan , dan des Volks harten door vuilgewin , door zucht tot geld , of belofte van andere gunst betooningen te vervoeren , ja hun openbaarlyk even eens scheinen toe te roepen , als *Horatius* meld in de beschryving der zeden zyner leeftyd.

O Cives , Cives . quaerenda pecunia primum .

Virtus post nummos .

Dat

Dat is zo veel te zeggen, als *O Burgers, Burgers, streeft meest naar Schatten en dan naar Deugd.*

En na deeze VOORAFSPRAAKE overgaande om aan dezelve Uw prohibitiv of verbiedend placaat te toetzen, zal ik, zonder egter eens Uwe magt in deezen tot het maaken en uitbrengen van het zelve en of het zelve zonder U Ed. Mog: tegens de overige Provincien jaloers, naieverig, ja laat ik rond uit zeggen, hoonende te gedraagen, niet al te schielijk en overylende, door blindelingsche of liever eigen baatzoekende zucht in de waereld is gebragt, ik zegge zonder deeze twee zaaken, die al vry wat plaats hier zouden kunnen getoond worden te vinden, en 'er waaragtig de grooste dryfveer van zyn, te onderzoeken, zal ik alleen uit het zelve deeze en geene AANMERKINGEN, BEDENKINGEN EN TEGENSTRYDIGHEEDEN, by de eenvoudige leesfinge en overweeginge van deszelfs inhoud my ogenblikke-lyk in de gedagten gevallen, U Ed. Mog: tragten naar waarheid onder het oog te brengen en voor te houden; hoopende en verwagtede nogthans te ge-lyk, dat derzelver aanwyfing en voordragt U niet mogen verbitteren, en ook tegens my, die alleen U Ed. Mog: op een ander tyd wat meerder voor-uitzigt, oplettendheid en bezadigheit in het maaken van placaaen, voor al die straffen inhouden, tragt aantebeveelen, uwen Vloekstem doen uitgaan, waar voor ik God by deezen bidde, dat hy U Ed. Mog. genadiglyk wil bewaaren, en my by U Ed. Mog. als een eerlyk en Vry-Burger, die niet als een on-verschillige, dom-oor of vleijer, alles blindelings pryst of redenloos verägt, maar in eene VRYE BURGER-STAAT opgevoed en ook een medelid van dezelve

zynde, vermeent de eere der BEWINDSHEEREN te mogen behouden door hun de waarheid en hunne feilen vryelyk en, als het ieder eerlyk burger past, voor oogen te stellen en hun te overreeden van deeze spreuk. LENTO GRADU AD VINDICTAM SUI NUMINIS PROCEDITUR IRA. Hierop uitkomende, namentlyk. *Dat de Godheid langzaam ter wraake treed*, welke ieder Rigter altoos moet voor den geest houden, want WEE HEM, die zynen broeder zonder geregte oorfaake en in arren moede mishandelt en alleen uit jaloufie; de WRAAK zal den zodanigen volgen en het ONRECHT door hem in een VERDUBBELINGE VAN STRAFFE geboet moeten worden.

Eerfelyk zeggen U Ed. Mog: „ dat niettegenstaande de ernstige en nadrukkelyke waarschouwingen en publicatien tegens het maaken, uitgeeven en verspreiden van Pasquillen, schandeleuse boekjens of libellen en lasterschriften, van welke soort en forme, die mogen zyn, ten nadeele van de Hooge Overigheid deezer landen en van die geenen, die in eenig bewind of directie der publieque zaaken gesteld zyn, reeds te vooren en onlangs zo by de Heeren Staaten als elders geëmanceerd, en de rigoureuse poenaliteiten daarby tegens de overtreders gestatueerd. — —

Laat het my geoorloofd zyn E. M. H. om de waarheid van het voorschreeve eenigermate, dog tevens volkomentlyk uwe ten eenemaale onregtmaatige klagte en dus bygevolg ook de onregtvaardigheid om tegens een enkelen Schryver te woe-den klaar aantetoonen, thans rondborstig en zonder

der vergezogte omwegen of listige en gevaarlyke trecken aantemerken.

Dat, hoe ernstig en nadrukkelyk iets verboden word, zodanig verbod altoos zeer weinig indruk zal maaken, wanneer men ziet, dat het zelve voortkomt uit een plaats of van die geenen, die, of liever zegge ik in welker Stad, DE EERSTE OORZAAK van het kwaad niet alleen gevonden word, maar die, hoe kundig ook daarvan, door de stem van het algemeen geworden, de BEWERKER van die oorzaak, niet alléén in het bewind van regeering en het heilig regter ambt hebben laten behouden en beoeffenen, zonder hem aanstonds tegen te gaan en te weeren, tot dat hy ten minsten zig baarblykelyk gezuiverd hebbe van een blaam, ja beschuldiging, die reeds op goede gronden door zekeren Vaderlands gezinden Schryver (a) tegens hem opentlyk is staande gehouden, en tegens welken hy tot heden toe een diep stilzwygen gehouden heeft, en dus inderdaad toont tot den huidige dag te bewaarheeden de regel, die zwygt, die *Consenteert*, maar die ook tot heden toe alle zulke schriften, die slegts de *Engelsche party*, (waar aan men zig laag schynt te willen onderwerpen en welken men thans, zonder onderzoek van schuld of onschuld,

(a) Ik bedoete hier zeker werkje (uitgekomen tegens het zo fraaije POLITIEKE VERTOOG, dat men in 't algemeen, aan R: M: v. Goens, Schepen in deeze Stad Utrecht toefchryft,) ik meen DE EERDER REGERING VAN AMSTERDAM VERDEENIGD. Tegen de RECHTSGELEERDE MEMORIE EN HET POLITIEK VERTOOG. Een werkje, dat overal voor een Meesterstuk word gehouden, en dat de schandelyke Jaagheid van de Heer R: M: V: GOENS, klaaf aantoon, gelyk ook zekere MISSIVES AAN R: M: VAN GOENS, geschreeven door CANDIDUS, benevens, DE AANMERKINGEN EN BRIEVEN VAN FRANCO FRISIUS, en de WÉERKLANK op de RECHTSGELEERDE MEMORIE, enz. enz.

schuld , als met geweld in deze Provincie by de voornaamsten beslooten heeft , het ga hoe het wil , aan te kleeven ,) niet raaken , nog waarheden tegens derzelve yveraars behelfen , maar integendeel met de schandaaleuste kwaadaartigste en lasterlykste imputation (b) (aantyingen) tegens de *braavste , belangelooste , aanzienelykste en met den heiligsten iever voor den bloei van het geheel Vaderland bezielde* REGENTEN EN PATRIOTTEN opgevuld zyn , vryelyk en onverhinderd , immers meer dan oogluikende gedoogen , dat gedrukt uitgegeven en openlyk verkogt worden.

Kan deeze aanmerking sterker kragt vinden , en verkrygen , ja overeenkomstiger de waarheid beschouwd worden , als dat men tot staving en bewys , voor weinige ogenblikken in een waar daglicht stelle , zekeren RYKLOF MICHAEL VAN GOENS , Scheepen van deze Stad Utrecht , een man van byzondere verdiensten en kundigheeden , maar tevens in dien graad , dat hy een ALLERGVAARLYKST SCHEPZEL is , en de gaven zyner geest en van zyn verstand , alléén aan eigen belang , verkeerde inzigten , ja laat ik in 't kort zeggen , alléén tot bederf van het ge-

(b) Het ware (*onder verbetering*) wenschelyk , dat men in 's Lands Placaaten , wat meer agt gaf om de bastaard woorden natelaaten , want men spreekt , daar in tot het algemeen , waar onder veele lieden gevonden worden , die nauwelyks hunne moedertaale , laat staan andere taalen verstaan , en alzo dikwils veelen door onverstaaenbaarheid den inhoud niet regt kunnen begrypen en dus menigwerf door onkunde en uit misverstand zondigen tegens een uitdrukkelek Verbod , daar anders de moedertaale hun voor zoude hebben behoed.

gemeene best , verspreiding van tweedragt en bewerking , ware het mogelyk , van oproer en opstand van braave Burgers en Ingezeetenen tegens hunne beste en eerlykste Regenten , ja geliefdste Vaders , met blaakende iever van volvoering tragt te besteeden , en al het zelve door zyn verkreegen aanzien , ten kosten van de heilige eerbied en ontzag , die hy voor zyn post en ambt moest hebben , zoekt te versterken en te voltooijen.

Word deeze braave Heer niet overal verdagt gehouden , en is zyn stilzwygen geenduidelyk en sprekend bewys , dat hy de eerste is , die brutaal genoeg is geweest om tegen DEN BRAAVEN SCHRYVER VAN HET POLITIEK SYSTEMA VAN AMSTELDAM de pen op te vatten , en denzelven niet alléén gevoelens toetschryven , waar voor ieder , by wien die man bekend is , weet , dat hy geenzins vatbaar is , neen , maar integendeel alles , dat naar dezelve gelykt , verfoeit , maar ook om de gantsche BRAAVE REGEERING VAN AMSTERDAM , wier gedrag en zaak die braave Schryver niet door zyn fyn gesleeven vernuft op een Machiavelsche wyze tragt goed te maaken , maar door egte stukken zo uit de Staats- als Stads-registers , en de Tractaaten staaft , te schandvlekken , en tegen zyn beeter weeten en kunde aan , op de allerlistigste en Godvergeetendste wyze by derzelver Burgers en Ingezeetenen , immers by de overige Provinciën en Steeden gehaat te maaken : ik meene in dat zamenstel of libel : genaamt POLITIEK VERTOOG , het welk zelfs in de uitgaave als waare het van zo veel aanbelang , is aangekondigd , zo dat *Regeerings perjoonen daar voor drie gul-*

den, en andere twee ducaaten moesten betaalen, en waarvan men daarenboven onbeschaamd genoeg is geweest, tot beeter blyk van flinkſche naiever, of iever tot klaarblykelyker bewerking van verdeeldheid en kwaadaartigheid EEN ECHT UITTREKSEL OF GEEST te maaken, zynde men in opgemelde ſtukjes boosaardig engodvergeeten genoeg, om de Regeering der Stad Amſterdam, of wel die WAAKZAAME LEE-DEN, die door dat alombekende praeparatoirlyk Plan, met de *mishandelds* dog EERLYKE AMERICAANEN uitbrengen, den Koophandel tot welzyn van den geheelen ſtaat hadden getragt te bevorderen en te onderſchraagen, en nog tragten te onderſchraagen; ja miſſchien wel haast voor dezelve door deeze wyze daad overvloedige Vruchten zullen zien aangebragt, niet te min voor die hunne allerbraavſte daad ten nutte van het algemeen ondernomen en aangevangen, te verwyſen tot de ſtraffe by *de Lex Julia de Majeſtate* bepaald: iets waartoe niemand dan een overgegeeven booswigt en ſchaamtelooze Eerroover myns bedunkens kan gebragt worden, en waar voor ik dien Verwyſer houde, tot dat hy zig behoorlyk en zo klaar als het licht op den middag verdedige, iets waartoe hy nooit in ſtaat zal zyn, terwyl ik vertrouwe, dat men na het gematigſte oordeel met regt tegens *hem* kan inroepen en op *hem* toepaſfelyk maaken, de *LEX. 2. COD. LIB. 9 TIT 30. DE SEDETIOSIS ET DE HIS QUI PLEBEM CONTRA REMPUBLICAM AUDENT COLLIGERE*, dat is; Van de Oproermaakers en die het Volk, tegen het Gemeenebeſt aan, tragten te doen rotten.

Waarby noch komt het onlangs voorgevallene
met

met de Boekverkoopers WILD en PADDENBURG , om welke ware het mogelyk , tegens de waarheid aan , als Verspreiders en Uitgeevers van Lasterschriften en Pasquillen te doen voorkoomen , de opgenoemde VAN GOENS , niet alleen flinkſche wegen heeft ingeslaagen en doen bewandelen , mitſgaders lieden omgekogt om hem hier in behulpzaam te zyn , dan die egter hebben getoond , na dat zy van de listige oogmerken en verleidinge van hun aandryver en omkooper waren onderrigt , hun geweeten tot uitvoering van een euveldaad tegens twee hunner braave Medeburgers niet veil te hebben , en voor beloften of geld niet te willen toefchroeijen , en daarvan integendeel door een tydig berouw hunne edelaartigheit en deugdzaamheit aan den dag gelegd , maar zegge ik verder , heeft de gemelde VAN GOENS zich ook niet ontzien , de Heer Hoofd-Officier en zyne Mederegters en Ambtgenooten te verleiden tot het uitoeffenen van een Regtspleeging die met DE INQUISITIE gelyk ſtaat.

En dat zulk een man , die het regterlyk Officie op eene zo ſchandelyke en geweetenloofe wyze is te buiten gegaan , ja zich als OPSPOORDER , VERKLIKKER , AANBRENGER EN REGTER tevens gedraagen heeft , tot heeden zonder eenige de minſte aanspraak ter verantwoording in zyn post is gelaten , niettegenſtaande zyne eigen medeleeden (a) en alle
braa-

(a) Ten blyke der waarheit hier van , kan verſtrekken : „ dat „ de gantſche Vroedſchap buiten VAN GOENS , die anders jaarlyks „ en Corps den Heer Hoofd-Officier by zyne continuatie gaan ge- „ luk wenſchen , en dan 's avonds by of met zyn WelEd. Geſtr.

braave Burgers en Ingezetenen van de 'aanzienlykste tot den geringsten, uit den helle des Volks toe hem verfoeien, ja als hy op Straat verschynt, byna van ieder word aangespuid (*b*), en hy ten klaarblykelyksten het geen in *de Tit. 27. Inst. DE OFFICIO JUDICIS* gezegt word, namentlyk, *dat een Regter niet anders mag oordeelen als volgens de Wetten, Constituten en gewoontens behoord*, te buiten gegaan is, mits-

„ een maaltijd hebben, nu onlangs by die gelegenheid aan één
 „ van hun vyf-en-dertigen een soort van volmagt, door hen getekent hebben ter handen gesteld, om dit aliéén in hunne naam te
 „ doen, en over de verdere gewoone byéénkomst en maaltijd, excus te maaken, het welk die afgevaardigde dan ook heeft gedaan;
 „ en dat den Heer Hoofd-Officier zich daar over quasi verwonderende, hy opentlyk te kennen heeft gegeven, dat van Goens de eenige oorzaak daar van was, en dat zyn WelEd. Gestr. ligt kon begrypen, dat 'er een aantal leeden was, die dit moeielykheid zoude geeven, mitsgaders eindelyk: dat hy na veel
 „ voor en nasprake, toen de Heer Hoofd-Officier geen middel tot bevrediging ziende, hem verzogt een middelweg optegeeven,
 „ antwoordde: dat 'er niets anders op was, dan dat zyn WelEd. Gestr. door zyn veelvermogen gezag, op gezegden van Goens, denzelven overtuigde, dat hy niet mée moest trachten te koo-
 „ men, maar lieft voor deeze keer te huis blyven, wordende tevens ook verzekerd, dat van Goens 'er ook niet by geweest is.”

(*b*) Hiervan is geen gering staaltje tot bewys, dat 'er reeds verscheide lieden, die maar na hem geleeken, 's avonds op de weg zynde, zyn aangevallen, met toevoeging van: *hier jouw dondersche schobbejak, verrader*, enz. en dat deeze lieden niet dan door een duidelyke overtuiging zyn vry gekoomen. Heeft niet de braave broeder van die man byna een dergelyk lot in de Schuit ondergaan, en zou het niet waaragtig een klop party gegeven hebben, als de Schippersknegt, Schipper, en zyn Ed. door de duidelykste tekenen, niet getoond hadden, dat men de verkeerde voor had. Het geval is immers alom bekend,

gaders, wanneer deszelvs bedryf onzydig by een ernstig onderzoek nagegaan word, ten duidelyksten moet veroordeelt worden, en valt in de termen van LEX. 1. COD. LIB. 7. TIT. 49. handelende OVER DE STRAFFE EENS REGTERS, *die tegens het regt en de wetten heeft geoordeelt.*

Deeze dan is de bron en de oorsprong van alle die van tyd tot tyd uitgekoomen Hekelschryvten, waaronder, zo als gemeenelyk, zekerlyk deeze en geen gevonden worden die niet van lastering schynen vry te spreken te zyn, dit is de oorzaak, dat *Uwe Waarschouwingen zo weinig als uwe hoogbeloofde premien*, aan de aanbrengrers tot heeden niets hebben kunnen uitwerken of dien stroom tegen gaan, en ook zo ik vermoede, by vervolg niets zullen kunnen bewerken of eenige vreeze aanjaagen, zo niet integendeel eenen stouten en vrymoedigen voortgang veroorzaaken, zo lang men E. M. H. in deeze Stad in den eenen het kwaad toelaat, dat men in den anderen met straffe bedreigt; hebbende eindelyk 'er mede niet weinig aan toegebracht, dat gy om een *particulier Staatsdienaar*, zo als de Heer HERTOG LODEWYK VAN BRUNSWYK te gelieven, alle de Provinciën tragt voorby te streeven, en vooral HOLLAND, wier gedrag Gy E. M. H. vryelyk mogt en behoorde te ondersteunen, u tot *tegenstreevers* opwerpt, zonder de algemeene belangen in agt te neemen, of aan uw duur gezwooren EED, *by de Unie van Utrecht*, ter onderlinge EENDRAGT, ONDERSTEUNING, TROUWE EN LIEFDE, ter behoud van het lieve VADERLAND eenigzins te herdenken.

Hadde gy E. M. H. deeze twee bovengemelde geschriv-

schrijven by derzelver verschyning tegen gegaan, en wat minder blykbare verkeerde iever voor den Hertog betoond, en zo gy dit niet kondt nalaaten, maar verplicht waart, ten minsten dan in de handhaaving van de eer van zo een ANTI PATRIOTTISCHE VELDMAARSCHALK, een *regte Ouwerwetsche Patriot*, wat meer *politie* betoond, nimmer hadden U. E. M. voet gegeven tot zo veele geschriften, die 'er van tyd tot tyd uit de scherpe en vlugge Pennen van VADERLANDSCHE Schryvers, die niet kunnen dulden, dat 's LANDS EER, op zo eene verfoeilijke wyze werde te kort gedaan, ja van haaren luister beroofd zyn gevloeid.

Ik vertrouwe ter betoog van uwe ONREGTMATIGE KLAGTE, dus reeds genoeg gezegd te hebben, en tevens, zo veel mogelyk, de waarheid uwer voorgeevens hulde gedaan te hebben, en ga dus ten vervolge.

U. E. Mogt, geloove ik, hebben door eene generaale aanhaaling en benaaming van „*Pasquillen enz. van wat soort en forme die mogen zyn*”, zekerlyk getragt en bedoelt voortekoomen en te vermyden de vermelding van de VOORNAAMSTE. waar voor men zeker moet houden. HET POLITIEK VERTOOG, HET EGT UITTREKSEL of de Geest *van het zelve*. DE ZEVEN DORPEN IN BRAND. DE WEERKLANK *van het SLEEPERS GILDE*. HET WAARE DAGLIGT. DE RECHTSGELEERDE MEMORIE. DE GEPASTE AANSPRAAK *aan het volk van NEDERLAND*. En een meenigte andere PASKWILLEN van dat zelve *alay*, als zynde alle van de eerste soort, en U. E. M. allen niet onbekend, en die, ik verbeel my niet te véél te zeggen, nog in deeze Stad, zonder de minste vreeze of schroom verkogt worden.

U. E.

U. E. Mog. voegt 'er by: „ *ten nadeele van de* „ *HOOGHE OVERIGHEID deezer Landen, en van die gee-* „ *nen, enz.*” ik weet alleen niet, dat 'er tot he-
den iets tegens de Hooge Overheid is uitgekoomen,
maar kan U. E. M. ook verzekeren, dat een me-
nigte lieden zig nevens my, niettegenstaande zy de
dagelyksche nieuwigheeden meestal leezen, zich heb-
ben verwonderd, hoe U. E. Mog. tot zodanig een
onbillyk voorgeeven zyt gekoomen, dan alléén om
uwe *byzondere inzigten en zucht voor den Heer HERTOOG*
eenigermaten te verbergen, en in plaats van dien,
quasi vero een hooger doeleinde en algemeener hand-
having te kennen te geven, dan die egter weinig
helpt, en vooral thans niet, om dat men te zeer
van het tegendeel overtuigd is; dog dat 'er *FENIGE*
KWALYKGEZINDEN, die in bewind of directie zyn,
egter niet van publieque zaaken, of het moest een
SINJEUR VAN GOENS of de *BRUIN* zyn, die zulks
verdienen, eenigermate zyn bekend gemaakt
geworden tegens hunnen zin, dat wil ik niet ont-
kennen, maar wél gelooven, dat zeer véél nuttigs
heeft, al was het slegts dat daar door verhoed werde,
dat aan hun meer vertrouwen gegeven werde, of
zy in aanzienelyker posten gesteld worden, aange-
zien zy ongeschikte leeden zyn, die het een en
het ander onwaardig zyn, en welkers spoedige ont-
doening in Steede van behouding, het gewenschte heil
en behoudenisse voor de Republiek zoude strekken.

Ten Tweeden beklagt U. E. Mog. zig verder, en
zegt: „ dat egter de geest van tweedragt, kwaad-
„ aartigheid, laster en muiltzugt zoo verre is uitge-
„ barsten en door deezen staat verspreid, dat dezelve
„ door

„ door dusdanige waarschouwingen niet heeft kunnen worden beteugelt.”

De geest van tweedragt, kwaadaartigheid en laster kan niemand ontkennen, dat tot leedweezen van alle braaven meer dan al te veel in onze vereë-nigde Gewesten woedt, maar zyn de Schryvers hier van de eerste oorzaak? ð neen, voor het minste gedeelte, maar integendeel is zulks alleen aan die geenen dank te wyten, die zig zelven niet ontzien, om door eene party, die het welzyn van het Land of niet kennende, of liefst niet willende kennen, dien geest aan te hitzen, en ten kosten van de bloeiendste Gewesten en *quasi*, zomen voorwend, om derzelver *hoogmoed te teugelen*, een iegelyk, waarop zy maar cenigen aanspraak kunnen denken of maaken, tragten te geleiden; dog van MUITZUGT E. M. H. is geen de minste zweem tot nog toe van, of U. E. M. moest daarmede in het oog hebben *de behandeling die die fraaye Redenaar of godvergetene AAN-PRAAK-MAAKER (*)*, heeft moeten ondergaan (waarvan het POLITIEK SYSTEMA gewaagt,) *de welke van de aanhoorders die hy verkleed in die kroeg wel dagt te slijten, al pry wat op zyn huid heeft gekregen*, of dat de SCHEPEN VAN GOENS, die zig in de Stad by den dag niet durfde vertoonen, uit vrees van een dergelyk lot te ondergaan, zo hy zulks wat te dikwils ondernam; en alzo genoodzaakt is zyn huis te houden, alwaar zyn knagend geweeten en de overtuiging van eene verdiende ondervindelyke belooning

VOOR

(*) Een Boekje van 16 Paginaas groot, en in January 1781 alom op de Straaten gestrooit en aan de Boekverkoopers ter verkoop gezonden, en nog niet verboden.

voor zyn misdryf, hem zekerlyk een gantsch onaan-
genaam tydverdryf moet weezen, anders zou men
daaromtrent niet kunnen vermoeden, en ik hoope
met U. E. M. dat God zulks verhoede.

U. E. M. laat daarop volgen: „ Maar tot dien
„ trap gesteegeen is, dat voor eenige dagen indruk
„ is uitgegeeven en verspreid een allersnoodst laster-
„ schrift, onder den Titul: AAN HET VOLK VAN
„ NEDERLAND, behelzende een groot aantal van de
„ kwaadaartigste en lasterrykste imputatiën (aanty-
„ gingen) tegen den Doorlugtigen persoon van zyn
„ Hoogheid, Hoogstdeszelfs Heer Vader, Vrouwe
„ Moeder en Voorzaten, die U. E. Mog. alle kundt
„ goedvinden optenoemen.”

Omtrent alle deeze gezegdens, merke ik aan:

- 1°. Dat de voorzeide kwade geest, reeds lang voor
de uitgaave van dit Boekje, hoofdzakelyk door de
toelating van alle die eerrovende geschriften, hier
vooren vermeld, in deezen staat al in top was gevoerd.
- 2°. Dat het Boekje, of eigentlyk liever de Brief
aan het Volk van Neêrland, hoe zeer vryhartig
en stout geschreeven, 'er wel verre af is van een vol-
strekt lasterschrift te kunnen genaamd worden, en
nimmer zal worden, zo lang de Reeden boven de
laster gesteld word. Ik wil niet ontkennen, dat
'er vry veel in voorkomt dat die *party* niet
smaakt, om dat zy *de magt van* HET VOLK *nooit*
wil erkennen: waar tegens hy HET VOLK, ver-
maand waakzaam te zyn. 'Er hadden zekerlyk
wel deeze en geene omstandigheeden, in kun-
nen agtergelaaten zyn, maar zo onbeschaamd als
de Schryver van het POLITIEK VERTOOG te werk
gaat,

gaat , met zyn Geschrift optevullen met een aantal van leugens , verderffelyke gevoelens en boosaartige vermoedens ; even zo zeer rekende deeze OPRECHTE BATAVIER EN VRYE MEDEBURGER , zig bevoegd *(ter verdediging van de te fel geſchondene eer van zo veel BRAAVE REGENTEN EN WAARE PATRICIËN , en ter betooning van gevoelige verontwaardiging der wyze , op welke men hunne heilrykſte raadsbeſluiten tot welzyn van den Staat tegen ſtreeft ,)* een aantal zaaken te vermelden , die wenschelyk waren , dat alle onwaarheeden waren , tot bewys ; waarvan hy HEN , die hy dezelften ten laſten legt , verzoekt ZIG TE VERANTWOORDEN en te zuiveren , en miſchien heeft hy , wie weet het , daarmede op het oog , om DEN DOORLUGTIGSTEN VORST , DEN HEERE ERFSTADHOUDER , onder het oog te brengen , een ſchets van die geenens , die hem omringen , welke voorzeker de eerſte Verkondigers dier gezegdens moeten zyn , want 'er zyn verſcheide uitdrukkingen in , die zekerlyk van niemand , dan van zyne Hovelingen en vertrouwſte Vrienden , zo zyn Hoogheid waant , en aan wien zyne Doorlugtige Perſoon , dezelfen by deeze of geene gelegendheid in drift uit de mond zyn gevallen , of wel liever die zyn Hoogheid uit eene goede geneigdheid heeft voortgebragt , en in vertrouwen heeft medegedeeld en verhaald , en dus alzo ter ooren van dien Schryver gekomen zyn , die daar van , om de valsheid dier Vrienden klaar aan den dag te leggen , heeft vermeend te moeten gebruik 'er van maaken ,

Daar-

Daarenboven is het bestier, het gedrag, mitagaders de slaafachtige aankleefing aan DEN HERTOG VAN BRUNSWYK, en de volstrekte hardnekkigheid om denzelfven te verwyderen, en door op allerhande wegen en middeelen inteslaan en by de hand te vatten, om quasi ter zyner verdediging de tegenwoordige deliberatien te verdubbelen, en de principaale en voornaame zaak tot algemeene verdediging en bescherming van het lieve Vaderland, tegens dat dolle en woedende Engelsche rot uit het oog te doen verliezen, immers langwyliger te doen worden, ik zegge zyn deeze niet zo veele GETUIGENISSEN TEGEN HEM, en zyn deeze niet even als zyn particulier of byzonder gedrag en zyne ommegang aan een iegelyk bekend? *na ut lippis & tonjoribus notum est.* Zo zegge ik dat 'er geen Kruyer of Schoenlapper is, ja tot de kleinste Straatjongen toe, of hy heeft 'er de mond vol van, en zingt 'er 's avonds by de weg loopende, liedjes van. Niets zal zeker E. M. H. geloof ik, hem zyne eer by de Natie doen behouden, en wederom in vollen luister doen herstellen, dan dat hy hoe eer hoe liever een voorbeeldig gedrag aanneeme, en alzo de wenschen der braafste Regenten en Patriotten voorkome en vervulle, vooral bekennde: „ Dat een Vorst, moet, aan 't Volk ten voorbeeld strekken.”

Van zyn Doorlugtige Hoogheids Vader, WILLEM DE IV. worden ook niet anders dan alombekende, en by veelen door eene duurende ondervinding, nog in versche geheugenis zynde stukken verhandeld, is het niet een onloogenbaare waarheid, dat deeze Vorst enkel DOOR DE STEMME VAN HET

Volk, dat veel door driftigehoofden, die zelfs by zyn Hoogheid, hoe zeer anders gantsch geene van de minste Vorsten, gehoor wierde vergund, was gaande gemaakt; zo luisterryk is verheven geworden in een post, die wy nu van agteren zien; dat wat al te onbepaald is gegunt, en heeft zyne DOORLUSTIGHEID (ZALIGER GEDAGTENISSE) op de Voordragt van eenige heerschezugtige Slegt-hoofden, quasi in zo verre niet aan de stem van HET VOLK gehoor gegeven, dat hy zig niet ontzien heeft, zonder onderzoek of voorafgaande behoorlyke verantwoording, verscheide aanzienelyke Regenten af te zetten, en der zelve plaatsen met eenige gunstelingen en pluymstrykers te vervullen: het waare wenschelyk, dat deszelvs Heere Zoon in dit opzigt zyne Vaders handelwyze eens aandagtig naging, en in ernstige overweeging nam, dat zyn Heer Vader hebbende kunnen besluiten, om tot afzetting van de aanzienelykste Regenten, zonder klaare blyk of bewys van schuld of onschuld overtegaan, hy op dat voetspoor althans minder zwaarigheid moest maaken, zo niet meer verplicht was DEN HEER HERTOOG, die maat een GEBROODE DIENAAR is van dezen Staat, en wiens dienst het Volk als die van EEN VYAND beschouwd, met welke het waaragtig is, dat men nooit moet raadpleegen, ter voldoening aan de welmeenendste en trouwste verzoeken van zo veele braave Voorstanders der Vryheid, verdedigers van 's Lands welvaart, Beschermers haarer Koophandel, DE ZENUW VAN DEN STAAT, en getrouwste Burgervaders te verwyderen, en alzo een twist te eindigen, waardoor 's Lands zaaken niet dan een traagen voortgang kunnen hebben,

ben, en 't algemeen ten kosten van éenen MACHIAVEL en CROMWELLIAN, opgeofferd worde aan deszelvs ondergang.

Kunnen wy ons de zwakheeden eener Vrouwe in het 's Lands bestier omtrent de PRINCESSE DOUARIERE ANNA *Zabr.* mede niet bewonderen ; en heeft de Schryver omtrent dezelve niet slegts in het voorbygaan één paslagie alléén aangehaald , die in de jaarboeken en Resolutien van Staat ter eeuwiger gedagtenisse geboekstaafd is , en die wy helaas heden ten daage zien , dat als een *Grond- en Staatsregel* tot bedekking van grooter kwaad en tegengang van de rasse gereedmaaking van een aanzienelyke Zeemagt gevolgt , en opgeworpen wordt.

VAN WILLEM DEN EERSTEN , hebbe ik 'er niet anders in kunnen leezen , dan dat hy , na zyn agting voor dien Vaderlandschgezinden Vorst , niet tegenstaande hy hier ook een *Vreemdeling* was , betuigt te hebben door eene korte schetse van deszelvs Carácter optegeeuen , zegt , dat hy na de uitvoering van een braave daad , waartoe DE EDELEN , EN HET VOLK van deezen Lande hem getrouwelyk hadden ondersteund , en vervolgens door verheffing aan hun Hoofd , als Hersteller der Vryheid , ten loon daarvan hulde beweefsen , na de souverainiteit stond niet alléén , maar ook dadelyk die zou verkreegen hebben , waare hy niet toevallig door eenen gevloekten Spanjaard vermoord , ontbrekende daar aan de toestemming van AMSTELDAM. Niets had den Schryver meer kunnen doen veragten en verfoeien by ieder braaven Vaderlander , dan dat gy Heeren , die anders Uals zodanige ANTAGONISTEN van algemeene

beschuldigingen betoond , omtrent denzelven **BESTEN**
VORST , eenige staaltjes uit den Schryver in uw Placaat , dat groot genoeg is , om hem tot een boosaartigen leugenaar te maaken had ingelast , maar ze zyn 'er niet wel in te vinden , en daarom hebt gy dit agtergelaaten . U E. M. zouden daar veel meer mede te weeggebragt hebben , dan met alle die nuttelooze opnoemingen van **PRINS MAURITS** , **FREDRIK HENDRIK** , **WILLEM DEN TWEEDENEN** **WILLEM DEN DERDEN** , waarvan alom te veel stukken bekend zyn , (*) en in de Jaarboeken en Vaderlandsche Historien te Boek gevonden worden , dan dat men daar nog iets zoude byvoegen , wyl ieder Vaderlander , aan hun met onverschilligheid in het algemeen gedenkt . My dunkt E. M. H. dat U E. Mog. in plaats van deeze naamen alle in uw Placaat te vermelden , dat U tot weinig nut kan strekken , zo niet verdacht maakt , dat gy al te groote Yveraars voor het huis van Oranje zyt , en goede en kwaade Vorsten ingelyken graad stelt , beter hadde gedaan dezelve agter te laten , want hier door word een ieder vervoerd om belang in de bekooming van dit Boekje te stellen , en word het zelve als 't waare meer aangeprezen , dan geweerd , welk laatste ik ook vertrouw , dat U E. Mog. niet zoudengedaan hebben , indien het zelve slechts met eenige aandacht by U E. M. was geleezen geworden , en U E. M. niet op de berigten en aandrang van verkeerde Berigters en Uitleggers , te veel vertrouwen gesteld hadden ; vast veronderstellende , dat U E. M. eveneens zyt misleid geworden door dusdanige aanbrengers , als alle

(*) Men Leze hier over. Het Nut der Stadhouderlyke Regering.

de Regters, die zig in de noodzakelykheid hebben bevonden om in hunne Steeden en Vlekken op HOOGE AANSCHRYVINGE te verbieden een Boek, by de meesten van hun toen onbekend, en dat niet by dan zeer weinige ten tyde der aanschryving van Verbod geleezen was. Vorders baart het aan veelen revens my geene geringe verwondering, dat de HERTOOG mede niet in den rey geplaatst is, om dat gy te vooren uit byzondere zucht voor zyn Ed. reeds een Placaat hebt gemaakt, en zyn Ed. niet tegenstaande de straffe daar by bepaald, nog al in dit Werkje vry wat ten lasten word gelegd. U E. Mog. drift is immers nog niet over, of is dit zo, moet men het dan voor een blyk van zwakheid in de te hooggevoedde gevoelens van zyn WEL ED. GEB. aanmerken. Veele zeggen van JA, en willen volstrekt doordringen dat dit zo is, dan anderen, die twyfelden 'er sterk aan, en houden voor vast, dat het in het origineel afschrift wel zal gestaan hebben, dog by het nazien van de proef, deeze uitlating over het hoofd is gezien, en dat dit even is gebeurd als de hooge premie van VEERTIEN DUIZEND GULDENS, die eerst zoo men zegt in dit Placaat gestaan heeft, en men zelfs by het nagaan der proeven, wanneer men verzekert dat het reeds wat laat in de nagt was, (*trouwens niets is gemakkeiyker te bevroeden, dan dat de NAGT daartoe aanleiding kan geeven,*) niet eens opgemerkt heeft, zo dat het zelve Placaat IN PLAATS van een prys van veertien honderd guldens te belooven, met een van veertien duizend guldens in het ligt zoude geweest zyn, en, zo als eenige durven staande houden, reeds aangeplakt was, dat ik egter liefst wel in twyffel wil stellen, om zeer

gewigtige redenen , en omdat hier tusſchen AANBRENGER of aanbrengrers en STAATEN, dan wel eens een procesje over de premie zou kunnen ontſtaan; dat gantsch niet ten voordeele van de Heeren Staaten, behoudens beter gevoelen, zou kunnen uitvallen, zo zulks by geluk door één van U E. Mog. by herleezing van de afgedrukte Placaten niet was ontdekt, die toen zorge gedraagen hadde, dat zulks ten eerſten veranderd en dat het PLACAAAT IS HERDRUKT geworden, en zo zommigen, die in de bovengemelde gedagten gegrond zyn; voorwenden, dat over de vorige, die reeds aangeplakt waren, is heen geplakt. Wat is E. M. H. van dit een en ander? zyn dit harsſenſchimmige droomen en babbelpaatjes van lieden, die gaarne wat geheims voorwenden, of is 'er wat aan, of over het geheel waar? Ik wil liever het tegendeel veronderſtellen omtrent de Drukfeil, terwyl ik van harten wenschte, dat door een beeter doorzigt in de zaaken van het algemeen belang, uw DE NADEELIGHEID van des Hertogs tegenwoordigheid zo overreedende is voorgekomen, dat uwe Provincie, langzamerhand van een verkeerde en ſtyfhoofdige ſtaaving van tegenſtrydige gevoelens zal terug koomen, en zig overeenkomſtig de EENDRAGT in de Unie bepaald, gedraagen, dat God geeve, terwyl ik hier de vryheid neeme U E. Mog. in overweging te geeven, of tot HERSTEL van het eene, en OVERTUIGING van het andere niet best zoude zyn, dat U E. Mog. tot wegneeming van alle duiſterbeiden voorkoming van verkeerde meeningen en aanſpraaken, door eene PUBLICATIE, het waare en klaare oogmerk van U E. Mog. omtrent die ingeſloopen feilen aan den dag brag-

ten,

ten, en voorts omtrent het voornaamste, namentlyk uw aannaderende VERLICHTING EN OVERTUIGING OMTRENT DEN HERTOOG, ten eersten uw opregte meening en beter gevoelen openbaarde, door éénstemmig, U aan de zyde van HOLLAND te voegen; het een en ander zal merkelyk uw luister herstellen, en dit, gelyk ook het vorige Placaat, met alle de fraaijgheden, die voor en na het zelve gebeurd zyn en nog bestemd zyn, dat gebeuren zullen, tot de vergetelheid doen overgaan, en in een diepen nacht verhoolen doen blijven. Maar laat ik ter verdere bevordering voortgaan, van het geen op het tot dus verre beoordeelde volgt, namentlyk:

En dat (het zelve Boek) daar benevens de oproerigste pogingen, „ tot subversie niet alléén van de tegenwoordige forme van regeeringe, maar zelfs „ om in plaats van de Staatsregeeringe, welke daarby al mede op het haatelykste word afgemaald, „ eene democratie of Volksregeeringe in te voeren, „ en dus doende de Republicq te doen vervallen tot „ eene volstrekte regceringloosheid, welke nog onbedenkelyk vermeerderen en vergrooten zouden „ de gevaaren, waaraan het lieve Vaderland door „ eenen buitenlandschen Oorlog, gevoegd by inwendige tweespalt, van nu af aan is blootgesteld.”

Dit E. M. H. is, DE NIETIGSTE PERIODE uit uw gantsche Placaat, ja om ronduit te zeggen, en zonder het kwalyk te neemen, deeze is OPGEVULD MET verkeerde opvattingen, die ik niet anders kan toegeeven, als dat ik blyve veronderstellen, dat gy den brief, (want dit had gy ook al dienen op te merken en

kunnen opmerken, dat 't een brief en geen boekdeel of boekje is) aan 't VOLK VAN NEDERLAND, dien gy verbied, niet gelezen hebt, alsoo anderszins U E. M. vertrouwde ik, niet in staat zyn om zulks te kunnen melden. Ik vraage een iegelyk rond uit, (slinkſche verdraaijingen en verkeerde uitleggingen, (die men in deeze dagen zo menigvuldig beſigt, ja waarvan men nu zig meer dan ooit bedient,) weggelaten, gelyk ook de vooringenoomen denkbeelden van on-eenigheid en opſtand, die men, hoe ernſtig dezelve ook verboden wordende, *miſſchien by de ENGELSCHE PARTY van harte reeds lange heeft gewenſcht, en nog verlangt*, en waartoe men pogingen genoeg met de grootſte iever verzeld, heeft aangewend, dan die heden alle zyn verdweenen, en zommigen vry duur geboet, zo als die SINJEUR OP KATTENBURG, en die van de Heer VAN GOENS, *Schryver van dat eendragt beoögende POLITIEK VERTOOG*, en 't *waare en EGTE UITTREKSEL OF DE GEEST* van dien, reeds hebben ondervonden, en de laaſte nog wel verder zal ondervinden, alwaare het ook dat Hy, zo als de ſpraak gaat, van UTRECHT, daar hy niet lange meer veilig kan zyn, NAAR'S HAGE vertrok: (a) ik zegge
dit

(a) Zommige Snaaken zeggen, dat dit gebeuren zal, wanneer DEN HEER HERTOG uit s' HAGE raadſaam vind te vertrekken, dat naby is, en dat hy dan, om dat niemand 't Hôtel of Huis van den Hertog zal met 'er woon aanvaarden, *uit vrees* voor enz. hy het zelve *voor niet* zal bewoonen; en offchoon zonder titel, inderdaad by zyn Hoogheid zal tragten zig als Stedehouder van den Heer HERTOG intedringen, dan ik denke, dat die optegene geheime Raad, die myns bedunkens van dag tot dag meer weſendlykheid ſchijnt te krygen, deze voorzegging wel zal voortkomen en ſabelagtig doen worden.

dijt een en ander ter zyde gesteld , vraag ik een iegelyk in waaren gemoede onbetwistbaar , of 'er zo , ja , of 'er dusdanig een Placaat niet wel tegens behoorde uitgegeven te worden , *om die voorgewende oproerige poogingen* voor te brengen , door die plaatsen uit den brief optegeven , die dezelve behelfen : Ik denke niet dat hy zulks kan beschouwd worden te doen , omdat hy wil : *dat IEDER BURGER , BOER EN INGEZEETEN , zig goed wapene , en ter wapening zig bekwaam zoude maaken* , en zig ten dien einde beroept op HET ARTIKEL VAN DE UNIE , daartoe aanleiding geevende ; ook niet omdat hy wil *dat de MILITIE UIT INBOORLINGEN* zoude bestaan , want niets behoorde meer , en zou meer nuttiger voor den Staat zyn ; althans hoop ik niet , om dat hy HET VOLK VREEDSAAM vermaant , hunne braave REGENTEN ENDE VERDEDIGERS *hunner Regten en Vrybeden* te ondersteunen , door een deugdzaam man uit hun te kiezen , om daarvan ter behoorlyke plaats blyk te geeven . Niets immers , E. M. H. kan ook hier ter verdenking uitgenoomen worden . Het woord VREEDSAAM alléén , duid het tegendeel aan ; En zou wel iets meerder te weeg brengen , dan dat zyn voorstel waar wierd , want de aanzienelykste Regenten , welke MANNENTAAL die ook in den naam van 't VOLK voeren , moeten die niet evencens , als onverhoord en onverrigter zaake , uit de Vergaderinge naar huis keeren , en schaamt men zig wel hunnetaal meer *als loutere klanken* te herdenken , het welk dan dadelyk zoude afgedaan , en door dit voorstel te volgen , kragt bygezet worden tot tegen- gang . Ik wenschte wel E. M. H. dat gy het NAGT-

PRAATJE van LOUW EN KRELIS over dit Boekje ge-
 leezen hadde, eer gy dit in het Placaat ter neder-
 felde, dan had gy den Schryver anders leeren ken-
 nen; deefer eenvoudige lieden oppervlakkige kennis
 en oordeel, strookt niet met (het doet my leed dat ik
 zulks moet zeggen,) Uwe verheevenc kunde en
 diep oordeel, 't welk men in U E. M. H. als Regters
 en Wetgeevers moet veronderstellen. Had gy dit ge-
 leezen, Gy had nimmer van *oproer* gewag gemaakt,
 veel minder dat uit de pen op 't papier doen vloei-
 jen, en nog veel minder daar uit, verkeerdelyk
door den druk oproerige poogingen aangekondigt:
 Wat de SUBVERSIE van de tegenswoordige Regeerin-
 ge betreft, ik geloof, en houde dit voor even zo
 fabelagtig, als het doelwit van oproer: wel is
 waar, hy is *geen Vriend Beminnaar of Verdediger* van
 de GRAAFFELYKE, STADHOUDERLYKE of *ander soort*
van HEERSCHAPPELYKE en *volstrekte* REGEERIN-
 GEN; Hy is hier een groot Vyand van, en ver-
 maand HET VOLK en hunne braave BESTIERS, zig
 daartegens te wapenen en waakzaam te zyn. Dit
 geloof ik zal ieder, wien de *Constitutie* van ons Land,
 de *oprigting van ons GEMEENEBEST*, en de van tyd
 tot tyd daarin voorgevallen zaaken niet onbekend
 zyn, met dien braaven en kundigen Schryver toe-
 stemmen en even zo ieverig tot tegenstand van deeze
 oordeelen, alle middelen in het werk te stellen, waar
 door zulk eene regeering maar kan geweerd en
 verdreeven worden. Men zou, myns oordeels,
met meer regt, dezulken daaromtrent kunnen be-
 schuldigen, die HEN, die de pogingen tot invoeren eener
 GRAAFFELYKE, of *verder uitbreiden der* STADHOUDER-

LYKE of *ander soort van WILLEKUEFRIGE* Monarchale regeering zoeken , en opentlyk toonen met al hun vermogen te ondersteunen , onderschraagen en helpen , waare het mogelyk , te gelukken , in hunne geschriften of Wetschryvingen , wyd en zyd als in eene grootfche redenvoering verdedigen en toonen aantekleeven.

Dat de STAATSRIGEERINGE , die hier te lande uit eene *aristocratie* en *democratie* , dat is EDELEN EN VOLK's regeering te zaamen meestal bestaat , en wel voor 't meest na den laatsten , volgens de vereëninge van den algemeenen Burgerstaat en verscheide braave Edelen , overhaalt , op eene haatlyke wyze daarin word afgemaald , is ook even fabelagtig , en zal niemand , die het zelve geleezen heeft , en de waarheid gelieft hulde te doen , kunnen goedmaaken , of het moest zyn , dat men zulks wilde be-
toogen ; omdat de Schryver *de hooge Vergaderingen of Collegien* , in aanmerking van den merkelyken invloed van den STADHOUDER , allermeeft en al uit *gunstelingen* , (uitgezondert eenige VRYE EN WAARDIGE BATAVISCH E MANNEN , die geen vleijery of ongepaste ondergeschiktheid , als het 't ALGEMEEN BELANG geld , kennen of willen kennen ,) bestaande *alleen* OP ZYN PERSOON EN IN ZYN PERSOON *alleen* ALLE VEREENIGT. Dit zou schynen wat te veel van den Schryver gezegd , en ook verscheide groote Heeren gehoond te zyn , zo de ondervinding helaas in dit tydperk , zulks niet maar al te veel ons deed zien , en de nadeelen daarvan gevoelen.

Nu zullen U Ed. Mog. ook dadelyk begrypen , dat 'er *thans* geen *onderscheid tuschen Staats en Volks-*

Volksregeeringe iets kan maaken , veel min dat 'er een *invoering van een VOLKS-REGEERING* te pasfe komt, die in den grond de zaak befchouwd, DE OUDSTE in deeze Landen is, en thans meer dan ooit in deezen Landen heerscht , ja het is de VOLKS-REGEERING *alléén*, die den ERFSTADHOUDERS zo veel gezag, zo als men nu van agteren ziet, gewillig, in handen gegeven heeft. Want wat iemand tragt intevoeren , is nog in zynen oorsprong, zo niet flegts aanftaande , en dat kan of zal waarlyk geen een ftatkundige omtrent onze Volksregeering willen beweerén. Maar aller *onbegrypelykst* is het E. M. H., hoe U E. M. *gefelt al eens eene VOLKS-REGEERING* , in *vollen luifter wierde voorgesteld*, dan veronderftellen , ja ftellig zeggen , dat de REPUBLIEK , *daar door* zoude vervallen tot eene volftrekte *Regeeringsloosheid*. Kan 'er immer een Volksregeering genoemd worden, die op *regeeringsloosheid* is uitgekomen? ja het woord *Regeering* , is dit niet zelfs *tegenftrydig* met *Regeeringsloosheid*, Is dan het Verftand, Wysbestier en Regeering, aan geboorte gehegt? ik geloof neen, en een onzer voor-naamfte Digteren is niet weinig van myn gevoelen , als hy zegt :

DE MEESTE GROOTEN ZYN ONDEUGEND OF ONWEETEND.

DE NYD OF ZELVBELANG HOUD MEEST HUN HART GETEKEND (a).

Neen! zo lang 'er *Temminck's Hoofs's, Rendorp's, van Berkel's, Gyzelaar's, Braave Gelderschen, Friefen, Zeeu-*

(a) Zie de Heer J. Nomsz. in zyn Treurfpel ANTONIUS HAMBROEK, of de *beflegering van FORMOSA*.

Zeeuwen, en ook nog *eenige Stigtenaars* gevonden worden, en edelen *Braave Burgers*, *Boeren* en *Ingezeten in de Nederlanden*, die, God dank niet tegenstaande eenige die aan hun Hoofd, of aan het roer van regeeringe zyn, anders denken, noch in het algemeen in *alle Steeden, Dorpen, Flekken en Plaatsen* in grooten getalle gevonden worden, en zig als braave Land- en Stadgenooten gedraagen, en even daarom den grootsten lof verdienen. Zo lang zegge ik deze of huns gelyken 'er zyn, zoo lang zal de *Voorzienigheid* het Schip van *Staat*, dat nu zo gellingerd word, ja dikwils na de wal dryft en in gevaar van stranden geraakt, behoeden, en het doen wenden, en in den gewenschten staat doen aanlanden, daar het bestemd zal zyn. Zo lang zullen alle pogingen tot uitbreiding van magt, heerschzugt en invoering van willekeur en beperking van 's Volks Regten en Vryheden, ja tot eene volkomene Volksregeeringloosheid te niet gedaan worden, en in rook moeten verdwynen.

De *Republiek* heeft niet de *minste* verandering van regeering nodig, maar *énige die in het bewind zyn*, ware maar wenschelyk, dat wat minder te vervooeren waten door bedreigingen; (Daar zommige den Stadhouder gantsch verkeerdelyk en wederregtelyk den *Souverain* noemen), en daar door veel en al, verzeeld door beloften, op gunsten en belooningen, dikwils tegen hun beter weten aan, een party moeten byvallen, en dus de verhandeling en uitvoering van de beste zaaken, die 'er tegenwoordig noodzakelyk zyn, verydelen en belettende, immers de Vergaderingen zonder vrugt doen afloop-

pen,

pen, gelyk men verzekert dat nog onlangs in één der jongste Vergaderingen gebeurd is, wanneer in *Holland* het zo verre was gebragt, dat zeker voorstel met de meerderheid 'er zou doorgelopen zyn, zo de *Ridderschap*, zo als die van meening was, daartoe had getreed, en zulks ook gewisfelyk zouden hebben gedaan, zo niet den *Heer Hertog*, die daar van de lugt gekreegen had, die Heeren hadde besogt, en zoo men zegt hun Ed. door verscheide beloften enz: van gevoelen had doen veranderen, waardoor het besluit is hangende gebleeven.

Dat een Regeeringloosheid, zo als U E. Mog. zeggen, de gevaaren waar aan het lieve Vaderland door eenen buitenlandschen Oorlog, gevoegd by inwendige tweespalt, van nu af aan is blootgesteld, onbedenkelyk vermeerderen en vergrooten zouden, Zal niemand ontkennen, en 't is ook een uitgemaakte waarheid, dat zonder Regeering alles in 't wild loopt; maar hier toe, Gode zy dank, is nog geene zweem of verschynzel aan den dag, en 't zal ook niet ligt komen, het tegendeel, naamentlyk de *Waakzaamheid* voor eene goede regeering en de bevordering van 's Lands belangen, worden door mannen, die zig als *andere Barnevelds* gedragen, doch zich voor deszelvs onschuldig lot door 's *Volks liefde, verzekering en vertrouwen*, geheel veilig agten en ook zeker kunnen agten, te sterk te naauw betracht, en die, hoe onaangenaam en moeijelyk men het dien braaven, dien regtaarte *Vryheids-Zoonen* ook maake, egter van tyd tot tyd veld beginnen te winnen, en dus ten langen lesten, tot

spyt

spyt van de tegenpartyen gewisfelyk zullen zegepraalen, wyl dit meestal het gevolg van braave daaden is, hoe zeer 'er wel eens een byzonder geval anders voorkomt, maar dan ondergaan de boosdoenders gewis ook altoos zwaarder straffen.

De buitenlandsche Oorlog, de onregtvaardige Oorlog, waarin wy in gewikkeld zyn: de Oorlog waartegen wy hadden kunnen gewapend zyn geweest, zo men niet door een ontydige en ongepaste vermeerdering van Landmagt, (*Het Speeltuig van een Vorst*, en waardoor men dus te dikwils van de ernstige beschouwing van de belangen van den Staat afwykt, terwyl men hem daarin koestert,) de zo nodige vergrooting en in staatsstelling der Zeemagt hadde tegen gehouden, en niet, dan na lang bedwang, tot een besluit daaromtrent hadde toegestemd, het welk men egter door de veel vermogende invloed op de uitvoerders, die zulk een Plan werkstellig moesten maken, al wederom in de uitvoering eens zo veel ophouding en traagheid heeft doen ondergaan, zo dat we tot op heden, (*het bloed moet ieder Vaderlander in de aderen stollen, en hy moet verbleeken door de ysfelykheid dezer daad en de gevolgen daarvan*,) nogal in geen behoorlyke staat van tegenweer zyn, laat staan dadelyke verdediging, ja dat men misschien zelve zal moeten zien, dat een onvergeeflyke misdaad van verzeiling van een Schip, waar toe ieder de mogelykheid anders dan door moerwil, ontkent, gewisfelyk door eene ingewikkelde verdediging en ontschuldiging, zelfs ligt, of geheel ongestraft zal laten blijven, en de hoofdman van die daad zelfs, nog bevorderd worden,

den , daar hy ten minften baarblykelyk nimmer waardig is het bevel over een Schip van Staat te voeren : de Oorlog dan , die veel al *door tegenpartyen , die in ons midden zyn* , en als zo veele listige Slangen om ons heen kruipen , zelve ons berokkend is , en welke dan nog door zommige Hoofd-*Provintiën , ten koste van haar eigen ondergang* , ondersteund worden ; daaraan is het *lieve Vaderland* meer dan te veel aan bloot gesteld , en tot verhoeding van de schadelyke voortgang , moesten zy , die 's *nagt* zo ieverig en laat by den anderen blyven tot het maaken van verboden over Boekjes , *die niet na hun oordeel zyn* , liever dien tyd besteeden om te overleggen , hoe zy , *overeenkomstig eed en plicht* , die gevaaren op de beste wyze , benevens de andere Provintiën , *tot heil van Staat en Volk* zouden kunnen voorkomen , tegen-
gaan , verminderen en geheel te boven komen.

De byvoeging van inwendige tweespalt , die eg-
ter God dank meer verborgen , nogthans verfoeilijk genoeg , dan openbaar is , is niet minder aan de zulken dank te wyten , ja word alleen door de zulken gezocht en veroorzaakt , die 's *Lands bestier en de dierbaare belangen van den Staat niet recht kennen* , of liever door onkunde tot volvoering en gestanddoening van een onderlinge overeenkomst en harsfenschimmig Plan , dezelve *niet willen kennen* , maar alle tegenstrydige middelen aan wenden en willen ter uitvoer gebragt hebben , dan waarin sommige reeds niet weinig schande behaald hebben , en ongelyk meerder schande zullen onder-
gaan , ja erger gevaar loopen , zo zy aanhouden

om

om te bewerken of helpen bewerken, dat men zig te eeniger tyd op onze puinhoopen zou tragten te verheffen, en zo de *Voorzienigheid*, zulks al eens voor een oogenblik mogte gedoogen, dan bidde ik tevens, dat de eerste die daarop verheeven word, of zig verheffe, met de overblyfzelen moge te gronde gaan. Dan dit denkbeeld is al te verschrikkelyk, en ik geloove dat der braaven smeekingen tot welzyn van Staat en Volk, en hoede van dezelve, de *Voorzienigheid*, (die te meermaalen ons zonder uitzigt, door weinige braave Leidsmannen beschermd, en met zyn magtige Arm ondersteund en geholpen heeft, ja nog onlangs zo een verpligtende blyk daarvan gegeven heeft by den Roemrugtigen Zee-flag van den 5de Augustus, die s'LANDS LUISTER eenigermate by andere Volken weder hersteld heeft,) zullen beweegen en dermaate treffen, dat hy ons verder byblyve, en ons ter herstel van onze algemeene welvaart zegene, mits wy ook van onze zyde door gereedmaaking, en wel zo spoedig mogelyk van EENEN GOEDEN VLOOT, met goede orders en Wapentuig voorzien, ons zyne bescherming en gunste waardig maaken, en hem niet vertoornen met ons te gedraagen als zy, die door verzugtingen hun heil tragten te bewerken, daar zy de uitoeffening van pligten, en hun eigen en 's naastens welzyn verwaarloosen, vergeeten, en alzo niettegenstaande hunne allerheiligste Godsvrugt, zo zy waanen, onverhoord blyven, waarvan ZY ALLEEN dan DE OORSAAK zyn, en DE VOORZIENIGHEID verkeerd beschuldigen, dewyl die hun middelen genoeg geschonken heeft, dan die zy,

te zorgloos zynde , niet opmerken , of die hunne gewaande gevoelens , die zig gaarne in bovennatuurlyke bespiegelingen verlieſen , niet ſterk genoeg toefchynen.

Zie hier E. M. H. DE REDEN UWER WET nagegaan en onderzocht , en zo ik my verbeelde met zo veel bezadigheid , als dezelve eenigzins verdiende en my mogelyk was , DERZELVER EÉNZYDIGHEID , ONREGTMATIG BEKLAG , ONBILLYK VOORGEEVEN EN VERKEERDE BESCHULDIGINGEN , *mitsgaders* geene geringe DRIET EN FEILEN , *in de opſtelling en uitbrenging van dien aangetoond , en door verbreiding van WAARHEID EN REDEN in een helderst daglicht geſteld* : ik zoude dus als het hoofdzakelyke uwer wet , gemerkt de *overgang en het Verbod zelve* , niets dan een korte herhaaling van de voorafgeſtelde *ratio legis* , (of de reden van het Placaat) behelst , TOT BESLUIT kunnen toetreeden , dan ik vinde my verplicht altoorens nog eenige wynige AANMERKINGEN te maaken : als.

U E. Mog. zegt : „ dat het zelve ongeſtuit blyvende , zulks geene andere gevolgen kan hebben „ dan de *ruïne* van het lieve Vaderland. ” Ik begryp volſtrekt niet , dat zulks het oogmerk van den vryen Schryver is , nog zyn kan , zo men maar geen gehoor geeve aan verkeerden nitleg en vooringenomenheid. Het tegendeel durf ik met grond beweezen ; hy zoekt HET VOLK TE VERLIGTEN. HET VOLK , dat nog nooit *hier te Lande* in den grond hunne Regten gekend heeft. HET VOLK dat zelve wel wenſchen zoude , dat hunne BRAAVE
RE-

REGENTEN wierden gehoor gegeven , en de tegen party, DIE MEER uit vrees en toegeevendheid , dan moetwil , over het geheel misleid worden , hunnen begunstigers niet zouden doen schroomen , maar hun meer AAN EED EN PLIGT doen gedenken ; ja HET VOLK dat door gepaste tegenstand onder het geleide van hunne braave Regenten , verhinderen moet : DAT DE GROOTEN , DAT EENE ENGELSCH E FACTIE niet langer heersche en den baas speele , en nog VEEL MINDER , dat die ons godlooslyk misleide en mishande. HET VOLK dat door bezadigde iever , wars en vry van alle schandelyke oproer , (dat DE gehaaten , DE ENGELSCH E PARTY , mischien niet ongaarne zag ,) voorkomen moet : dat het LAND verder GERUINEERD en bedorven worde , en een aantal BRAAVE KOOPLIEDEN EN ASSURADEURS buiten staat geraaken en hunne winninge verliezen , mitsgaders de SMALDERE GEMEENTE , als Waagdragers , Schuifevoerders , Sleepers , Kruijers , Pakkers , Sjouwers , en een menigte andere Werklieden tot den Bedelzak met 'er tyd vervallen , waar over men barbaars genoeg is om te zeggen , zo als zeker raar slag van Dame nog onlangs gezegd heeft , en die , die vrye Schryver ook aanhaalt : dat het dat TROTZE (dat zy zelve aan haare trotze en schandelyke uitdrukking verstonde , zou geen wonder zyn als zy die nog eens uitte , want het is TE GODDELOOS voor een's LANDS KOSTGANGERES ;) AMSTELDAM (zonder welke zy en veel andere zeer schraat zouden omkomen ,) ZO MOEST GAAN als men HET TOT REDEN , dat is , na de Engelsche trant , onder het DWANG-

ruk, (den ondergang der *Vryheid*, en de bloei van den *Koophandel*) zoude brengen.

Te regt kan men hier met **VONDEL** zeggen:

*Men hoeft om monsters niet te reizen naar Africa,
Europa voedt ze in haar Paleizen vol ongenad.*

o **NEERLANDS VOLK**, laat u dus niet langer voor praaten. **UWE VADEREN** waaken sterk, zelfs in hunne *Gryshuid*, meer dan hun vermogen toelaat. Geeft zuivere blyken van ernstigen bystand, en laat tog in eeuwigheid niet na hunne nagedagtenis als 's **VOLKS VOORSTANDERS EN VERDEDIGERS** hunner *Regten en Vryheden*, zo hun de dood wegnam, te zegenen, en anderen die niet minder braaf zyn, dan zy, in hunne plaatze te doen stellen. **BRAAVE REGENTEN** ZYN HET HOOGSTE GOED VAN HET **VADERLAND**; naast de **VOORZIENIGHEID** zyn ze, of moeten ze zyn, **BEWERKERS van het heil en de vryheid van den Staat**.

Verder kan ik ook niet nalaaten **U E. Mog.** mede te deelen iets, het geen **U E. Mog.** niet merkelyk zal versterken, omtrent de door **U E. Mog.** niet opgemerkte doch boven aangehaalde Drukfeilen, en dat men dikwils ligtelyk iets anders kan of meent te leezen, als 'er waarlyk staat of behoorde te staan, namentlyk: ik las voor *landoervoende euveldaad*, **LANDVERBEETERENDE euveldaad**. Ik was hier eerst wel in myn schik mede, dog zo als ik, gelyk **U E. M.** ook zult gedaan hebben, toen men die feil van de premie ontdekten, beeter gewaar wierd,

stond

stond 'er dog het eerste, dit wil ik U E. M. maar in het voorbygaan, om dat het noch al niet kwalijk te passe komt, doch onder verbetering verhaalen.

De betuiging, „onverminderd het vorige Placaat van „ 4 July 1781.” schynen boven vermelde gevoelens omtent DEN HEER HERTOG den bodem in te slaan, en die zou ik niet weinig ter overtuiging neemen, dat U E. M. *Uwen lieveling*, DEN HEER HERTOG, nog zo gaauw niet vergeeten wilt, ondertuschen twyffele ik zeer zeker, of hun Ed. Mog. de *Staten van Utrecht* wel immer dit Placaat zouden hebben uitgebragt, om dat het te veel overhaasting en verkeerde opvatting behelst, en geen minder iever zugt aan den dag stelt.

Ik merke wyders aan, dat in plaats van de premie van *één honderd* goude ryders, *BEETER* geweest waare, dat die van *één duizend* hadde blyven staan, en wel om de volgende gewigtige en baarblykelyke redenen.

Eerstelyk, om dat geringe Burgerlieden, die 'er al eens toe in staat mogten geraaken om den Schryver te ontdekken, hun goeden naam en eerlykheid hooger agten dan dat zy die voor zo een geringe somme, ten kosten van een iverigen, braaven en vryen Medeburger zouden schandvlekken, en zig *met* KRAAIJERS EN VERKLIKKERS gelyk stellen, gelyk uit het zo alom bekende geval door DE HEER VAN GOENS, op zulk eene grootsche, luisterryke en uitsteekende wyze gebleeken is, ja dat zy liever in het zweet huns aangezichts hun brood zouden willen winnen,

dan hoe armoedig en geld benodigd ook , **VERRADERS** tot hoon der Vryheid worden , waartoe een hooge somme , somwyl hun nogthans nog al meer en meer verlokken zoude kunnen.

Ten tweeden , om dat fatzoenlyke Burgerlieden , de oogmerken van den Schryver , en deszelvs vrye en losse behandeling deezer brief , al te zeer behaagd , dan dat zy ten loon daarvan , al wierd de Schryver hun al eens bekend , hemraanbrengen zouden , zynde meest alle ook , hoe zeer door deezen onregtvaardigen Oorlog een goed gedeelte van 't hunne geroofd is , egter niet tot die maate vervallen , dat zy aan zo een sommetje gebrek zoude hebben , of laag genoeg zouden willen weezen , zig op den ondergang en het onheil van hun medemensch te herstellen , of eenigermate daar door hulp te verschaffen.

Ten derden , en wel voornamentlyk , om dat de som van **DUIZEND** goude Ryders , **BEETER** de pyne waard waare geweest voor **EEN ZEKER** **REGENT** , die wederom de byzondere lust daartoe bekruipen mogt 'er na te dingen , hoe zeer ik vertrouwe dat geen ander , dan eenen voor afgemelde van daartoe in staat zou zyn , die door zyne voorbeeldige belooning , zy , die zulks nog al eens mogten willen beproeven , wel zullen afgeschrikt zyn ; en 'er ook buiten hem weinig voorbeelden bekend zyn. Hoe wel men verhaald , dat 'er in den jaare 1748. te **AMSTERDAM** ook twee zulke *Klikspannen* en *vleijers* gevonden zyn , die ook aan de Regeering waaren , en een van hun nog in Leven zoude zyn , die
zig

Zig zelve hebben betoond als zodanig, en zig niet ontzien, hebben *eenen ouden grysen Boekverkooper*, by de Nieuwe Kerk over de Pomp te Amsterdam woonagtig, veel onheil te berokkenen, zo dat die man zelfs publieke schandale heeft moeten ondergaan in s'Hage... want de som van veertien honderd guldens is waaragtig voor eenen *van ******, die in zo veel *Swendelaryen* gewikkeld is, en *by de handelaars op de Christelyke Zeevaart*, (zo als men slegt genoeg is het in de wandeling te noemen), zo diep in het kryt staat, te weinig om een effenrekening te maaken, of hy moest zyn best doen om die prys te bekoomen, ten einde zig uit huishoudelyke en kleine schulden te redden, zonder welker voldoening men zyn vertrek uit Utrecht, dat op handen is, alzo men zegt dat hem in 's HAGE, of liever AAN 'T —, voor de laatste onvriendelyke behandeling van de Vroedschap, zo als my verhaald is, op zyn ongegronde klage EEN AMBT is toegevoegd.

En eindelyk bestaat nu myn laatste aanmerking, dat alle die fraaije benamingen en schandelyke titels, gelyk ook het geheele Placaat volkomenlyk een *waare geschiedenis en vervulling* is, VAN DE VOORZEGGING door den Schryver zelve in zyn Brief op pag. 73. gedaan, waartoe ik de vryheid neeme U E. M. by de eerste leesinge, oplettenheid aan te beveelen, en U E. Mog. dezelve hoofdzakelyk zoo zult bevinden, en waar U E. Mog. tevens ook in zult zien, hoe weinig die stoute Schryver dezelve toen agte, terwyl hy zegt, dat dit uitwerkselen zyn van hen die de magt in handen hebben, *om de braaffte zaaken*

kwaad en verdagt te doen voorkomen , en waare het mogelyk , door zwaare straffen derzelver voortgang te beletten , dan het welke ook niets waarſcheinlyker is , wanneer de uitoeffenaars geen zwa-
righeid maaken daartoe over te gaan ; zynde het eindelyk mede aanmerkelyk , dat den Drukker mede niet daarin geſteld word ; is zulks mede by on-
oplettenheid geſchied of met overleg agtergelaaten , om de Drukkers , wanneer uit de kwaadaartige penne van een Schryver als VAN GOENS , in dee-
ze Stad wederom een vermeend tegengift mogt voortkomen , geene vreeze aantējaagen om het zelve op de Perſe te brengen en aftewerken ? Het antwoord op die tweeledige Vraage zal my by ge-
legendheid door U E. M. wel eens geworden.

En alzo ten beſluite myner oppervlakkige beoor-
deeling , waarvan ik gaarne U E. Mog. des onder-
rigt, *nog een BREEDVOERIGER bereid ben* te doen toe-
komen , overgaande , ben ik van oordeel : „ DAT U
„ E. Mog. zig te binnen brengen CUM ERRAVERIS
„ MUTA CONSILIUM, (als men gedwaald heeft veran-
„ derd men van beſluit,) dat veele braave en deſtige
„ mannen door alle eeuwen heen , zig niet ge-
„ ſchaamd hebben , *ante omnia* , en ten eerſten
„ DIT PLACAAT , dat anders als een eeuwig gedenk-
„ teeken , *met een ſwarte kool in de Jaarboeken* zal
„ gemerkt blyven , tot behoud van den luister
„ der vorige en nog uittebrengene Placaaten , tot
„ Eer van Uwe Provincie en Staat , en tot aanhouding
„ van Eendragt , by de Unie bezwooren , BUITEN
„ KRAFT STELT , *en daarvan een korte en zaakelyke*
„ PUBLICATIE doet afkondigen :”

Ter

Terwyl ik HET VOLK van deeze vrye Gewesten,
 onder betuiging van den geheiligsten eerbied voor
 de gewyde Schriften, in navolging van PAULUS,
 in het 20 Cap. van de Handelingen der Apostelen;
 tot de Onderlingen van Ephesen sprekende : alzo
 GODSDIENST EN WELZYN VAN DEN STAAT, TEN
 NAAUWSTEN AAN ÉÉN VERBONDEN ZYN , vermaane.

„ Dat zy agt hebben , op zig zelve , en op de ge-
 „ heele Kudde , want dat 'er zwaare WOLVEN tot
 „ hen inkoomen , die de Kudde niet spaaren , en dat
 „ 'er onder hen mannen zyn , spreekende verkeerde
 „ dingen , en dat zy daarom WAAKEN moeten.

Dewyl ik den edelen Schryver aanrade , van zig niet
 te verstooren , en maar gepast voort te gaan , en zo hy
 al eens verraden mogte worden , en in U.E. Mog.
 handen vallen , dat hy zig dan onophoudelyk
 op zyn goede zaak mag verlaaten , en zig dan ver-
 troosten met de regels uit de geschiedenis van
 HAMMEL CLEMENT , in het tweede deel der *Zede-
 lyke verhaalen* , (uit het Engelsch van den HEER BROOKE)
 voorkomende , en luidende als volgt :

Schoon gy door rotsen , Reil van toppen , zyt ontogen ,
 En , waar ge uw oogen wend , een' afgrond gaapen ziet ;
 Schoon ge alle bystand derft , de hoop zelve u ontvlied ;
 Schoon aarde en hel ; vereend , zyn tegen u bewogen ;
 Nog leeft Hy , op wiens wenk de boosheid stort ten val ,
 Hy zal in 't uiterst uur tot uwe hulp verschynen ,
 U hoeden door een wacht van trouwe Seraphynen ,
 Terwyl hy de afgrond met uw' lastraars dempen zal.

En dewyl ik voorts *God almachtig biddende* ben;
 U E. M. tog den *GEEST der wysheid, bezadigdheid, ge-*
matigdheid en eêndragt bestendig te geeven en te laten
 genieten, U verskerekere met de grootste gevoeligheid,
 eerbied en vrywillige ondergeschiktheid, te zyn

EEN VRYE NEDERLANDER.

Utrecht 10 Octob. 1781.

In myn Boek-
 vertrek.

G E D R U K T
 T E A N T W E R P E N,
 By JUSTUS ROELOF JONAS. (*)
 Boekeverkooper, en Boekeverbinder.

(*) *Alzo ik hier niets kwads, Hoonende, noch beledigende in heb*
gevonden; en my dit uit Utrecht is toegezonden: zoo heb ik niet
wille nalaaten: 'er myn naam onder te stellen.